

Sabima kartleggingsnotat 39-2019

Kjuketreff 2019 – Kjuker i furuskog

Av Terje Spolén Nilsen og Siri Lie Olsen

*Erik Kagge viser frem furuplett (*Chaetodermella luna*) (NT) på en sterkt nedbrutt furulåg i Kvannskardkletten NR. Foto: Terje Spolén Nilsen*

Emneord: kjuker, barksopp, gammel furuskog, kelo-låg, gadd, knappenålslav

Kjucker i furuskog

Kjukelaget i Norges sopp- og nyttevekstforbund arrangerer årlig et kjuketreff hvor vi kartlegger kjuke i forskjellige habitater. Årets kjuketreff hadde «kjuke i furuskog» som tema og ble avholdt på Skjerdingen høyfjellshotell i Ringebu kommune 20.-22. september 2019. Totalt 25 personer deltok. Tom H. Hofton var faglig ansvarlig for turen. Kartleggingsområdene var Kvannskardkletten naturreservat og Bjørsjøåsen, som begge ligger i Stor-Elvdal kommune. Vi hadde innhentet dispensasjon fra Fylkesmannen i Hedmark til å ta belegg av arter som krever mikroskopering for riktig artsbestemmelse i Kvannskardkletten naturreservat.

Alle funn registreres i Artsobservasjoner, merket med prosjekt «Kjukelaget, Norges sopp- og nyttevekstforbund» og «Kartleggingsmidler Sabima».

Kvannskardkletten naturreservat

Kvannskardkletten naturreservat er, ifølge verneforskriften, vernet for å ivareta naturverdier knyttet til «gammel og urørt skog av furu med innslag av gran- og bjørkeskog, ulike typer sumpskog og myr, samt to velutviklede bekkeløfter med fossefall og delvis fosserøyksone». Vi besøkte den nordvestre delen av reservatet. Dette området er dominert av fattig furuskog på skrinne og steinete grunn. Området inneholder mye gammel, død furu, både gadd og læger i forskjellige nedbrytningstadier. Særlig interessant var vedboende sopp knyttet til såkalte kelo-læger.

Det ble gjort funn av 21 rødlistearter (**Tabell 1**). De sjeldneste artene var taigahvitkjuke *Antrodia infirma* (EN), taigakjuke *Skelocutis stellae* (VU) og gråsobeger *Acolium inquinans* (VU).

Furu-gadd i Kvannskardkletten naturreservat. Foto: Siri Lie Olsen

*Taigahvitkjuke *Antrodia infirma* (EN). Foto: Terje Spolén Nilsen*

Tabell 1: Totalt antall rødlistearter funnet i Kvannskardkletten naturreservat

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste	Antall funn	
Sopp	<i>Antrodia albobrunnea</i>	flekkhvitkjuke	NT	3	
	<i>Antrodia infirma</i>	taigahvitkjuke	EN	4	
	<i>Antrodia pulvinascens</i>	ospehvitkjuke	NT	1	
	<i>Chaetodermella luna</i>	furuplett	NT	4	
	<i>Crustoderma corneum</i>	hornskinn	NT	3	
	<i>Odonticum romellii</i>	taigapiggsinn	NT	2	
	<i>Otidea cantharella</i>	kantarelløre	NT	1	
	<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	svartsonekjuke	NT	1	
	<i>Postia parva</i>	puslekantkjuke	NT	4	
	<i>Sidera lenis</i>	tyrikjuke	NT	1	
	<i>Skeletocutis stellae</i>	taigakjuke	VU	1	
	<i>Trichaptum laricinum</i>	lamellfiolkjuke	NT	1	
	Lav	<i>Acolium inquinans</i>	gråsofbeger	VU	1
		<i>Alectoria sarmentosa</i>	gubbeskjegg	NT	1
<i>Calicium denigratum</i>		blanknål	NT	3	
<i>Chaenotheca subroscida</i>		sukkernål	NT	2	
<i>Chaenothecopsis fennica</i>		tyrinål	NT	1	
<i>Cladonia parasitica</i>		furuskjell	NT	2	
<i>Hypogymnia bitteri</i>		granseterlav	NT	1	
<i>Letharia vulpina</i>		ulvelav	NT	3	
Pattedyr	<i>Lepus timidus</i>	hare	NT	1	

Øvrige registrerte funn i Kvannskardkletten naturreservat

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn
Sopp	<i>Antrodia heteromorpha</i>	granhvitkjuke
	<i>Antrodia sinuosa</i>	hvit tømmerkjuke
	<i>Antrodia xantha</i>	rutetømmerkjuke
	<i>Arcyria incarnata</i>	sukkerspinn
	<i>Arcyria pomiformis</i>	
	<i>Ceraceomyces microsporus</i>	
	<i>Chroogomphus rutilus</i>	rabarbrasopp
	<i>Coltricia perennis</i>	sandkjuke
	<i>Conferticum ochraceum</i>	okerskinn
	<i>Cortinarius armillatus</i>	rødbelteslørsopp
	<i>Cortinarius caperatus</i>	rimsopp
	<i>Cortinarius hinnuleus</i>	hjorteslørsopp
	<i>Cortinarius luteo-ornatus</i>	
	<i>Cortinarius pholideus</i>	brunskjellet slørsopp
	<i>Cortinarius semisanguineus</i>	rødskevikanelslørsopp
	<i>Cortinarius traganus</i>	brunkjøttbukkesopp
	<i>Didymium melanospermum</i>	stjernerdyss

	<i>Hygrophorus camarophyllus</i>	sotvokssopp
	<i>Hygrophorus erubescens</i>	rødflekkvokssopp
	<i>Hymenoscyphus epiphyllus</i>	
	<i>Hyphodontia alutaria</i>	gulknorteskinn
	<i>Inonotus obliquus</i>	kreftkjuke
	<i>Lactarius glyciosmus</i>	kokosriske
	<i>Lactarius musteus</i>	fururiske
	<i>Lactarius rufus</i>	rødbrun pepperriske
	<i>Leccinum scabrum</i>	brunskrubb
	<i>Oligoporus sericeomollis</i>	blygkjuke
	<i>Phellinidium ferrugineofuscum</i>	granrustkjuke
	<i>Phellinus chrysoloma</i>	granstokkjuke
	<i>Phellinus nigricans</i>	svart ildkjuke
	<i>Phellinus viticola</i>	hyllekjuke
	<i>Phlebia lilascens</i>	ferskenvoksskinn
	<i>Phyllotopsis nidulans</i>	ferskenhatt
	<i>Piloderma fallax</i>	gulltråd
	<i>Piptoporus betulinus</i>	knivkjuke
	<i>Scotomyces subviolaceus</i>	
	<i>Skeletocutis biguttulata</i>	skigardkjuke
	<i>Suillus variegatus</i>	sandsopp
	<i>Trichaptum abietinum</i>	fiolkjuke
	<i>Trichia persimilis</i>	
	<i>Veluticeps abietina</i>	praktbarksopp
	<i>Xerocomus ferrugineus</i>	fløyelsrørsopp
Lav	<i>Calicium viride</i>	grønnsotnål
	<i>Chaenotheca trichialis</i>	Skjellnål
	<i>Cladonia sulphurina</i>	fausklav
	<i>Hertelidea botryosa</i>	druelav
	<i>Hypocenomyce scalaris</i>	melskjell
	<i>Microcalicium disseminatum</i>	krukkenål
	<i>Mycoblastus sanguinarius</i>	vanlig blodlav
	<i>Parmeliopsis ambigua</i>	gul stokklav
	<i>Ramboldia elabens</i>	
	<i>Usnea hirta</i>	glattstry
	<i>Xylopsora friesii</i>	tyriskjell

Bjørstjøåsen

Bjørstjøåsen ligger like nord for Kvannskardkletten naturreservat og er ikke omfattet av verneområdet. Også dette området er dominert av fattig furuskog på skrinne og steinete mark, men her var det også noe innslag av gran. Området inneholder gadd og læger av furu i forskjellige nedbrytningstadier, men generelt av mindre dimensjoner enn i reservatet.

Det ble gjort funn av 25 rødlistearter (**Tabell 2**) De sjeldneste artene var huldrekjuka *Anomoporia bombycina* (EN), taigahvitkjuka *Antrodia infirma* (EN) og hengekjuka *Postia ceriflua* (EN). Det ble også gjort et funn av den sjeldne *Ceriporia bresadolae* (DD), trolig tredje funn i Norge. Det er en art som ikke er rødlistevurdert ennå.

Solventd li med mye dødved av furu i Bjørsjøåsen. Foto: Siri Lie Olsen

Skyggejuke *Anomoporia kamschatica* (VU). Foto: Terje Spolén Nilsen

Tabell 2: Totalt antall rødliste arter funnet i Bjørsjøåsen

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste	Antall funn	
Sopp	<i>Anomoporia bombycina</i>	huldrekjuka	EN	1	
	<i>Anomoporia kamtschatica</i>	skyggekjuka	VU	3	
	<i>Antrodia albobrunnea</i>	flekkhvitkjuka	NT	2	
	<i>Antrodia infirma</i>	taigahvitkjuka	EN	2	
	<i>Ceriporia bresadolae</i>		DD		
	<i>Chaetodermella luna</i>	furuplett	NT	1	
	<i>Diplomitoporus crustulinus</i>	sprekkjuka	VU	1	
	<i>Fomitopsis rosea</i>	rosenkjuka	NT	8	
	<i>Gloeophyllum protractum</i>	langkjuka	VU	1	
	<i>Hapalopilus aurantiacus</i>	oransjekjuka	NT	2	
	<i>Odonticium romellii</i>	taigapiggskinn	NT	4	
	<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	svartsoneskjuka	NT	1	
	<i>Phlebia centrifuga</i>	rynkeskinn	NT	2	
	<i>Postia ceriflua</i>	hengekjuka	EN	2	
	<i>Postia parva</i>	puslekantkjuka	NT	1	
	<i>Pseudomerulius aureus</i>	flammenettskinn	NT	1	
	<i>skeletocutis brevispora</i>	klengekjuka	VU	1	
	<i>Trichaptum laricinum</i>	lamellfiolkjuka	NT	2	
	Lav	<i>Alectoria sarmentosa</i>	gubbeskjegg	NT	1
		<i>Bryoria nadvornikiana</i>	sprikeskjegg	NT	1
<i>Carbonicola anthracophila</i>		lys brannstubbela	VU	2	
<i>Carbonicola myrmecina</i>		mørk brannstubbela	VU	3	
<i>Calicium denigratum</i>		blanknål	NT	5	
<i>Chaenothecopsis fennica</i>		tyrinål	NT	2	
<i>Hypogymnia bitteri</i>		granseterlav	NT	1	
<i>Letharia vulpina</i>		ulvelav	NT	2	

Øvrige registrerte funn i Bjørsjøåsen

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn
Sopp	<i>Antrodia serialis</i>	rekkekjuka
	<i>Antrodia xantha</i>	rutetømmerekjuka
	<i>Arcyria oerstedtii</i>	
	<i>Arcyria pomiformis</i>	
	<i>Boletus pinophilus</i>	røddbrun steinsopp
	<i>Calocera furcata</i>	grandverggaffel
	<i>Cerrena unicolor</i>	labyrintkjuka
	<i>Conferticium ochraceum</i>	okerskinn
	<i>Cortinarius armillatus</i>	rødbelteslørsopp
	<i>Cortinarius caperatus</i>	rimsopp
	<i>Cortinarius collinitus</i>	blåbelteslørsopp
	<i>Cortinarius hinnuleus</i>	hjorteslørsopp
	<i>Cortinarius vibratilis</i>	bitterslørsopp

	<i>Craterellus tubaeformis</i>	traktkantarell
	<i>Cribraria cancellata</i>	lyktenettkule
	<i>Cribraria rufa</i>	oransje nettkule
	<i>Cystostereum murrayi</i>	duftskinn
	<i>Fomitopsis pinicola</i>	rødrandkjuke
	<i>Globulicium hiemale</i>	
	<i>Gymnopilus picreus</i>	furubittersopp
	<i>Hymenochaete fuliginosa</i>	barvedbroddsopp
	<i>Hypocrea pulvinata</i>	kjukeputesopp
	<i>Inonotus obliquus</i>	kreftkjuke
	<i>Ischnoderma benzoinum</i>	Tjærekjuke
	<i>Laccaria laccata</i>	lakssopp
	<i>Lactarius helvus</i>	lakrisriske
	<i>Lactarius rufus</i>	rødbrun pepperriske
	<i>Leccinum scabrum</i>	brunskrubb
	<i>Leptoporus mollis</i>	Kjøttkjuke
	<i>Lycogala epidendrum</i>	ulvemelk
	<i>Meruliopsis taxicola</i>	blodkjuke
	<i>Phellinidium ferrugineofuscum</i>	granrustkjuke
	<i>Phellinopsis conchata</i>	seljekjuke
	<i>Phellinus chrysoloma</i>	granstokkjuke
	<i>Phellinus viticola</i>	hyllekjuke
	<i>Piloderma fallax</i>	gulltråd
	<i>Piptoporus betulinus</i>	knivkjuke
	<i>Postia fragilis</i>	flekkjuke
	<i>Russula paludosa</i>	storkremle
	<i>Skeletocutis biguttulata</i>	skigardkjuke
	<i>Stemonitis axifera</i>	ruststift
	<i>Suillus variegatus</i>	sandsopp
	<i>Trichaptum abietinum</i>	fiolkjuke
	<i>Trichia botrytis</i>	
	<i>Trichia varia</i>	ullkule
Lav	<i>Chaenotheca brunneola</i>	fausknål
	<i>Chaenotheca trichialis</i>	skjellnål
	<i>Chrysothrix chlorina</i>	klippepulverlav
	<i>Cladonia gracilis</i>	syllav
	<i>Parmelia omphalodes</i>	brun fargelav
	<i>Umbilicaria hyperborea</i>	vanlig navlelav
Moser	<i>Aulacomnium palustre</i>	myrfiltmose
	<i>Blepharostoma trichophyllum</i>	piggtrådmose
	<i>Sanionia uncinata</i>	klobleikmose
	<i>Sphagnum compactum</i>	stivtorvmose